

Egzamin ósmoklasisty z języka polskiego w roku szkolnym 2020/2021

Egzamin ósmoklasisty w roku szkolnym 2020/2021 będzie przeprowadzany na podstawie wymagań egzaminacyjnych, czyli dokumentu zawierającego wybrane zapisy z obowiązującej podstawy programowej. Dokument można znaleźć na stronie Centralnej Komisji Egzaminacyjnej (CKE).

https://cke.gov.pl/images/EGZAMIN_OSMOKLASISTY/Informatory/aneks/Aneks_2021_j%C4%99zyk%20polski_E8_standardowy.pdf [dostęp: 15.01.2021]

Najważniejsze zmiany na egzaminie ósmoklasisty z języka polskiego w roku szkolnym 2020/2021

- zmniejszona liczba zadań w arkuszu tak, by maksymalna liczba punktów wynosiła 45, a nie jak dotychczas 50 (za pierwszą część arkusza, czyli zadania do tekstów źródłowych, uczeń będzie mógł zdobyć 25 punktów, a za wypracowanie – jak dotychczas – 20 punktów);
- usunięte z listy lektur obowiązkowych (zob. tabela niżej) wybrane utwory z zaznaczeniem, że uczeń może się do nich odwołać w wypracowaniu;
- ograniczona liczba form wypowiedzi pisemnej, które mogą się pojawić w wypracowaniu – do wyboru w arkuszu pojawi się rozprawka lub opowiadanie twórcze;
- w tematach wypracowań nie pojawią się nawiązania do konkretnych utworów – w tym zakresie uczeń będzie mógł wybrać utwory samodzielnie (także będzie mógł się odwołać do wspomnianych wyżej lektur obowiązkowych usuniętych z wymagań);
- nie będzie wymagana znajomość wielu pojęć i terminów z zakresu teorii literatury, środków stylistycznych i językowych (zob. tabela niżej).

Podana tabela zawiera wykaz zagadnień i zadań, które można pominąć w trakcie przygotowań do egzaminu ósmoklasisty w 2021 r. z repetytorium *Teraz egzamin ósmoklasisty. Język polski*.

W poniższym opracowaniu nie uwzględniono treści, których pominięcie w trakcie przygotowań do egzaminu byłoby niejednoznaczne lub prognostycznie nie sprzyjałoby wykonaniu zadań, jakie mogą się pojawić w arkuszu egzaminacyjnym.

Repetytorium	Treści usunięte z wymagań egzaminacyjnych na rok 2021	
Temat	Teoria – wiedza pojęciowa	Zadania
Informacje o egzaminie ósmoklasisty	Ze względu na zmianę formuły egzaminu zdezaktualizowały się informacje o egzaminie umieszczone na stronach 5–6 w repetytorium.	
DZIAŁ 1. ANALIZA I INTERPRETACJA UTWORU		
1. Budowa utworu	<ul style="list-style-type: none">• s. 7 – tytuł, podtytuł, motto, dedykacja	<ul style="list-style-type: none">• s. 12, zad. 10
2. Środki stylistyczne	<ul style="list-style-type: none">• s. 7 – animizacja• s. 8 – personifikacja, porównanie homeryckie, zdrobnienie, zgrubienie, eufemizm	<ul style="list-style-type: none">• s. 11, zad. 3 – drugie stwierdzenie• s. 11, zad. 5• s. 11, zad. 6• s. 12, zad. 7

	<ul style="list-style-type: none"> • s. 9 – apostrofa, pytanie retoryczne, powtórzenie, anafora, wykrzyknienie 	
3. Liryka	<ul style="list-style-type: none"> • s. 13 – pieśń, hymn, sonet 	<ul style="list-style-type: none"> • s. 20, zad. 5 – drugie stwierdzenie • s. 23, zad. 4 – drugie stwierdzenie
LEKTURA Jan Kochanowski, <i>Pieśni</i> , wybór	<ul style="list-style-type: none"> • s. 16 	
LEKTURA Jan Kochanowski, <i>Treny</i>	<ul style="list-style-type: none"> • s. 17 – opracowanie trenów I i V 	
LEKTURA Adam Mickiewicz, wybrany utwór z cyklu <i>Sonetów krymskich</i> (<i>Stepy akermzańskie</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • s. 18 	
4. Epika	<ul style="list-style-type: none"> • s. 25 – typy bohaterów • s. 26 – przypowieść, pamiętnik, dziennik, epeja • s. 26–27 – odmiany powieści • s. 27 – satyra 	<ul style="list-style-type: none"> • s. 56, zad. 5 • s. 59, zad. 6
LEKTURA S. Mrożek, <i>Artysta</i>	<ul style="list-style-type: none"> • s. 27–28 	
I. Krasicki, <i>Bajki</i>	<ul style="list-style-type: none"> • s. 29 	
LEKTURA I. Krasicki, <i>Żona modna</i>	<ul style="list-style-type: none"> • s. 30 	
LEKTURA A. Mickiewicz, <i>Pan Tadeusz</i>	<ul style="list-style-type: none"> • s. 33 – cechy gatunkowe epeji 	
LEKTURA H. Sienkiewicz, <i>Latarnik</i>	<ul style="list-style-type: none"> • s. 40 – cechy gatunkowe noweli 	
LEKTURA H. Sienkiewicz, <i>Quo vadis</i>	<ul style="list-style-type: none"> • s. 41 – cechy gatunkowe powieści historycznej 	
LEKTURA S. Żeromski, <i>Szyfowe prace</i>	<ul style="list-style-type: none"> • s. 44–46 	
LEKTURA M. Wańkowicz, <i>Ziele na kraterze</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> • s. 52–53 	
5. Dramat		<ul style="list-style-type: none"> • s. 72, zad. 6 • s. 75, zad. 4
6. Teksty nieliterackie	<ul style="list-style-type: none"> • s. 78 – reportaż • s. 79 – recenzja • s. 80 – felieton 	<ul style="list-style-type: none"> • s. 83, zad. 3 i 5 • s. 84, zad. 6 i 7 • s. 84, zad. 8 – pierwsze stwierdzenie • s. 87, zad. 9 • s. 89, zad. 5 • s. 90, zad. 7 – bez określania typu zdania okolicznikowego • s. 90, zad. 8

LEKTURA M. Wańkiewicz, <i>Tędy i owędy</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> • s. 81 	
DZIAŁ 2. TWORZENIE WYPOWIEDZI		
1. Rozprawka Forma wypowiedzi, która pojawi się na egzaminie	<ul style="list-style-type: none"> • s. 105, temat 6. UWAGA: na egzaminie w tematach wypracowań nie będą wskazane lektury, do których trzeba się odwołać	
2. Artykuł	<ul style="list-style-type: none"> • s. 106–107 	<ul style="list-style-type: none"> • s. 108–112
3. Przemówienie	<ul style="list-style-type: none"> • s. 113–115 	<ul style="list-style-type: none"> • s. 116–119
4. List otwarty	<ul style="list-style-type: none"> • s. 120–123 • s. 127–128 (tematy wypracowań) 	<ul style="list-style-type: none"> • s. 124–126
5. Recenzja	<ul style="list-style-type: none"> • s. 129–130 • s. 134 (tematy wypracowań) 	<ul style="list-style-type: none"> • s. 131–134
6. Opowiadanie twórcze Forma wypowiedzi, która pojawi się na egzaminie	<ul style="list-style-type: none"> • s. 141 (tematy wypracowań) UWAGA: na egzaminie w tematach wypracowań nie będą wskazane lektury, do których trzeba się odwołać	<ul style="list-style-type: none"> • s. 138–141 UWAGA: ćwiczenia do realizacji w wypadku uczniów znających treść lektury <i>Szyfrowe prace</i>
7. Współczesna wersja baśni, legendy, mitu lub przypowieści	<ul style="list-style-type: none"> • s. 142–144 • s. 148 (tematy wypracowań) 	<ul style="list-style-type: none"> • s. 145–148
8. List prywatny	<ul style="list-style-type: none"> • s. 149–151 • s. 155 (tematy wypracowań) 	<ul style="list-style-type: none"> • s. 152–155
9. Wywiad	<ul style="list-style-type: none"> • s. 156–157 • s. 160 (tematy wypracowań) 	<ul style="list-style-type: none"> • s. 158–160
10. Krótkie formy użytkowe	<ul style="list-style-type: none"> • s. 163 – dedykacja • s. 164 – życzenia • s. 169 – tematy 7, 8, 9 i 10 	<ul style="list-style-type: none"> • s. 167–168
DZIAŁ 3. KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE		
1. Fleksja	<ul style="list-style-type: none"> • s. 171 – tryby czasownika, strony, czasowniki przechodnie i nieprzechodnie, aspekt czasowników • s. 176 – wykrzyknik, partykuła 	<ul style="list-style-type: none"> • s. 177, ćw. 1
2. Składnia	<ul style="list-style-type: none"> • s. 182 – rodzaje przydawek i rodzaje dopełnień • s. 183 – rodzaje okoliczników • s. 183 – wykres zdania pojedynczego • s. 183 – związki międzywyrazowe w zdaniu • s. 185 – wykresy zdań złożonych • s. 186 – wykresy wypowiedzi z imiesłowowym równoważnikiem zdania i wielokrotnie złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> • s. 188, zad 2. – pierwsze stwierdzenie • s. 189, zad 5. – bez określania typu zdania okolicznikowego • s. 191, zad. 10 – bez określania typu zdania okolicznikowego

3. Słowotwórstwo	<ul style="list-style-type: none"> • s. 192 – rodzaje formantów • s. 193 – rozpoznawanie typów wyrazów złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> • s. 195, zad. 6 • s. 196, zad. 10
4. Zróżnicowanie słownictwa	<ul style="list-style-type: none"> • s. 197 – synonimy, antonimy, homonimy, wyrazy wieloznaczne • s. 197 – związki frazeologiczne (podział związków na zwroty, wyrażenia i frazy) • s. 198 – pochodzenie związków frazeologicznych • s. 199 – wyrazy rodzime i zapożyczone • s. 199 – wyrazy neutralne i nacechowane emocjonalnie 	<ul style="list-style-type: none"> • s. 201, zad. 1 i 2 • s. 202, zad. 3 i 4 • s. 203, zad. 6 • s. 203, zad. 8 i 10
5. Komunikacja i poprawność językowa	<ul style="list-style-type: none"> • s. 204 – schemat komunikacji językowej • s. 204 – składniki aktu komunikacji • s. 205 – perswazja i jej środki • s. 205 – środki manipulacji językowej 	<ul style="list-style-type: none"> • s. 207 – pisownia rozdzielna i łączna partykuł • s. 209, zad. 3 • s. 210, zad. 6 • s. 212, zad. 10
Arkusz egzaminacyjny		<ul style="list-style-type: none"> • s. 217, zad. 8b • s. 217, zad. 9 • s. 220, zad. 16 • s. 220, zad. 18 • s. 220, zad. 19 • s. 221, zad. 21 (ze względu na wskazanie konkretnych lektur w tematach)

REKOMENDACJE

Mimo zmian dotyczących przygotowań do egzaminu ósmoklasisty – wykazanych na podstawie repetytorium *Teraz egzamin ósmoklasisty. Język polski* – w dalszym ciągu podczas przygotowań rekomenduje się:

→ wykonywanie ćwiczeń wzbogacających zasób słownictwa uczniów, rozwijających ich kompetencje językowe, ponieważ styl i warstwa językowa (bogata i różnorodna składnia, leksyka, frazeologia) będą jednymi z kryteriów oceny pracy pisemnej;

→ wykonywanie zadań opartych na tekstach źródłowych, tak aby doskonalić umiejętność czytania ze zrozumieniem, odbierania tekstów na poziomie dosłownym i przenośnym, określania funkcji wyrazów w tekście, odróżniania informacji ważnych od drugorzędnych;

→ wykonywanie ćwiczeń polegających na układaniu planu wydarzeń do wskazanego fragmentu tekstu literackiego;

→ ćwiczenia w streszczaniu tekstów nieliterackich, układaniu pytań do poszczególnych akapitów;

→ zachęcanie uczniów do formułowania argumentów, uzasadniania swojego zdania poprzez odwołanie się do tekstów literackich (zwłaszcza do lektur obowiązkowych);

- wykonywanie ćwiczeń rozwijających umiejętność uatrakcyjniania opowiadania twórczego ze szczególnym naciskiem na funkcjonalne wplatanie elementów opisu postaci, przedmiotu, krajobrazu, dialogu, monologu, puenty, zwrotu akcji, punktu kulminacyjnego;
- ćwiczenia w redagowaniu form użytkowych – zaproszenia i ogłoszenia;
- utrwalanie znajomości lektur i wiedzy o występujących w nich motywach literackich;
- doskonalenie umiejętności interpretowania środków wyrazu zastosowanych w plakatach, obrazach itp. i łączenia ich z utworami literackimi;
- utrwalanie zagadnień z kształcenia językowego, aby uczniowie w funkcjonalny sposób potrafili korzystać z zasobów języka;
- ćwiczenia z zakresu poprawności językowej, by wypracować w uczniach nawyk zwracania szczególnej uwagi na ortografię i interpunkcję.

Styczeń 2021